

ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติใน
การเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Effects of Using an Instructional Model Based on the Reader Response Theory on
Learning Achievement and Attitude towards Thai Literature Learning of Matthayom Suksa V
Students at Koh Samui School Surat Thani Province

วัชรารมณ์ ศรีสิทธิยานนท์¹ อภิรักษ์ อนะมาน² และสุวรรณี ยหกรณ์³

Watcharaporn Srisitthiyant¹ Apirak Anaman² and Suwannee Yahakorn³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน วิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ค.ศ. สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³Graduate student, Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Major: Thai Language,
Sukhothai Thammathirat Open University

²Advisor of the thesis, Ph.D Curriculum and Instruction, Sukhothai Thammathirat Open University

*Corresponding author, Email: krutik2501@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม 2) เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจากที่เรียนโดยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย ปีการศึกษา 2559 จำนวน 38 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน จำนวน 8 แผน ใช้เวลาทดลอง 19 ชั่วโมง แบบวัดผลสัมฤทธิ์สาระวรรณคดีและวรรณกรรม แบบวัดเจตคติที่มีต่อวรรณคดีและวรรณกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติต่อการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวรรณคดีและวรรณกรรมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอน, ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

Abstract

This research aimed to study effects of using an instructional model based on the reader response theory on students' learning achievement and students' attitude towards Thai literature learning of Matthayom Suksa V students at Koh Samui School, Surat Thani Province after using an instructional model based on the reader response theory. This study was conducted with 38 Matthayom Suksa V students at Koh Samui School in the 2016 academic year. The participants were selected by using purposive sampling. The research tools used were 8-eight 19-hour lesson plans designed following an instructional model based on the reader response theory, Thai literature achievement tests and a questionnaire on students' attitude towards Thai literature.

The research results indicated that students' learning achievement after using an instructional model based on the reader response theory was significantly higher with a significance level of .05. Moreover, the students' attitude towards Thai literature after using an instructional model based on the reader response theory was at the highest level.

Keywords : instructional model, reader response theory

1. บทนำ

วรรณคดีเป็นมรดกทางภาษา ที่บรรพบุรุษได้รังสรรค์ไว้เป็นสมบัติของชาติที่สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องราววิถีชีวิตของสังคมในแต่ละยุคสมัย เนื้อเรื่องสอดแทรกคติสอนใจ ปรัชญาชีวิต ความงดงาม ทางภาษาล้อม เพ็งแก้ว (2559, น.414) กล่าวว่า วรรณคดีเป็นศิลปะทางภาษาจึงย่อมเป็นเครื่องมือสื่อความคิดที่งดงามไพเราะเป็นที่จับใจ ที่จับใจนั้นหมายถึง จับใจผู้อ่าน จับใจผู้ฟัง ผู้ศึกษา การจับใจนั้นทุกยุคทุกสมัยคือ เป็นอมตะสืบทอดจากชั่วอายุหนึ่งไปสู่อายุหนึ่ง นอกจากนี้ กุศุมภ์ รัชชมนิ (2534, น.205) กล่าวถึงความสำคัญของวรรณคดีว่าเป็นกระจกเงาสะท้อนให้เราเห็นภาพหลากหลายของชีวิตมนุษย์ทั้งดีงามและต่ำทราม มิใช่ภาพที่เราได้เห็น และผ่านเลยไปเท่านั้น แต่อย่างน้อยคงได้หยุดคิดถึงสิ่งที่เป็นสัจธรรมของมนุษย์ได้บ้างจากตัวอย่างในวรรณคดี อาจทำให้เราสำนึกได้ว่าสิ่งที่จะมีใช้สิ่งที่เราอยากทำเท่านั้นแต่ต้องเป็นสิ่งที่สมควร

การเรียนรู้วรรณคดีจึงเป็นเหตุผลสำคัญของคนในชาติที่ควรได้เรียนรู้ ได้ ศึกษา และภาคภูมิใจกับมรดกทางภาษาที่บรรพบุรุษสร้างสมไว้ ความสำคัญของวรรณคดี จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดการจัดการเรียนรู้ในสาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม มาตรฐาน ท5.1 โดยมีมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และหลักสูตรได้กำหนดตัวชี้วัดในมาตรฐาน ท 5.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภาพรวมว่า ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคม ในอดีต วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตจริง รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและบท

ร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า มาตรฐานและตัวชี้วัดในสาระวรรณคดีและวรรณกรรมจะสอดคล้องกับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของวรรณคดี ตัวชี้วัดในหลักสูตรได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการเรียนวรรณคดี หลังจากที่มีความเข้าใจเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านแล้ว ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์และเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรม สังเคราะห์ความรู้ข้อคิดประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

ความสำคัญของวรรณคดีดังกล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดี ใ้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ด้วยปัญหาหลาย ๆ ประการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวรรณคดี พบว่าผู้เรียนยังเข้าไม่ถึงวรรณคดี ไม่เห็นคุณค่า และยังไม่สามารถนำประโยชน์จากวรรณคดี มาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ซึ่ง ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2544, น.58,71) ได้อธิบายถึงปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีที่ผิดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเจตนาของผู้สอน สรุปได้ว่า ผู้เรียนเข้าใจผิดคิดว่า การเรียนวรรณคดีต้องใช้คร่ำท้อจำ แทนที่จะเกิดความนิยมนวรรณคดี จนต้องท่องจำให้ขึ้นใจและนำไปใช้ประโยชน์ ความคิดพลาดประการสำคัญในการเรียนการสอนวรรณคดีคือการไม่ใส่ใจกับด้านที่สำคัญที่สุดของวรรณคดี คืออารมณ์และประสบการณ์ของมนุษย์ นอกจากนี้ กุสุมา รักษมณี (2547, น.15) ยังให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับ การสอนวรรณคดีแก่คนรุ่นใหม่ว่า การที่จะสอนวรรณคดีด้วยวิธีการเดิมคงไม่ได้ผล เพราะความสนใจของผู้เรียนเปลี่ยนไปและผู้เรียนมีเรื่องที่จะเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนี้คนรุ่นใหม่ยังนิยมการดูการฟังมากกว่าการอ่าน และนิยมการอ่านในใจมากกว่าการอ่านออกเสียง ดังนั้นการที่คนรุ่นใหม่จะรับรู้ความไพเราะของวรรณคดีจึงเป็นเรื่องที่ยากยิ่ง

พรทิพย์ แจ่มจัน, เฉลิมลาภ ทองอาจ และนภาพร สุจนาคะพันธ์ (2554, น.114) ได้สรุปถึงปัญหาของการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยไว้ว่า การที่ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าวรรณคดีไทยอย่างแท้จริง การเรียนการสอนวรรณคดีไทย จึงมีผลสัมฤทธิ์ผิดไปจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเจตนารมณ์ของผู้สอน เพราะมุ่งเน้นคำศัพท์และเนื้อเรื่องมากกว่าการพัฒนาความคิด ดังนั้นจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนการสอนวรรณคดี ซึ่งครูผู้สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนวรรณคดีบรรลุจุดหมายของหลักสูตร เพราะครูผู้สอนมีความสามารถทั้งด้านเนื้อหาวิชาและการจัดการเรียนการสอนเท่านั้นที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคิดผู้เรียนได้

ในการจัดการเรียนการสอน สาระวรรณคดีและวรรณกรรม ผู้วิจัยพบปัญหาหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความสนใจต่อวรรณคดีไทยที่นักเรียนให้ความสนใจค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนเข้าไม่ถึงแก่นที่แท้จริงของการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม มองไม่เห็นคุณค่า และประโยชน์ที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับตนเอง ผู้วิจัยตระหนักถึงสาเหตุนี้และเห็นถึงความสำคัญ ความจำเป็นในการค้นหา วิธีการแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสาระวรรณคดีและวรรณกรรม การจัดการเรียนรู้อรรถคดีและวรรณกรรมหากผู้สอนละเลยการแก้ปัญหาปล่อยให้อรรถคดีเป็นเรื่องยากและไกลตัวคนรุ่นใหม่ ในที่สุดวรรณคดีไทยก็คงเป็นเสมือนโบราณวัตถุที่เก็บรักษาไว้เพื่อเป็นสื่อแสดงความเจริญรุ่งเรืองของวัฒนธรรมทางภาษาในอดีต แต่ไม่ได้รับการอ่านด้วยใจรักอย่างซาบซึ้งและจริงจัง การแสวงหารูปแบบการสอนวรรณคดีที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นพันธกิจที่สำคัญและเร่งด่วน ดังนั้นจึงต้องมีการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ผู้เรียนซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ยังไม่เข้าใจว่าเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมไปเพื่อวัตถุประสงค์ใด ผู้เรียนคิดว่าเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมเพียงเพื่อคิดว่าเข้าใจเนื้อหาและประเมินผลการเรียน

ผู้เรียนยังไม่เห็นคุณค่าที่จะได้รับจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านและไม่สามารถนำประโยชน์ออกมาประยุกต์ใช้ได้ ปัญหาการเรียนการสอนดังที่กล่าวมาหากผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ ครูผู้สอนซึ่งถือว่ามีความสำคัญโดยตรงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ถ้าหากมองปัญหาเหล่านี้ผ่านไปหรือเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย คงเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะบทบาทของผู้สอนสามารถ ที่จะจัดการเรียนรู้ เชื่อมโยงวรรณคดีสู่การเรียนได้มากกว่าใคร การศึกษาค้นคว้าวิธีการสอนหรือแนวทางและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น

จากการศึกษาแนวทาง เทคนิค วิธีการสอนวรรณคดีและวรรณกรรม หลาย ๆ แนวทางผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของ Rosenbalt ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมอย่าง ยิ่ง ซึ่ง พรทิพย์ ศิริสมบุญเมฆ (2547, น.8,12) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านว่าทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของ Rosenbalt ทำให้การเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมเปลี่ยนจุดเน้นจากเนื้อเรื่องมาเป็นการสร้างปฏิกิริยาตอบสนองที่ผู้อ่านมีต่อเนื้อเรื่อง ทฤษฎีนี้จึงได้รับความนิยมอย่างยิ่ง เพราะให้อิสระแก่ผู้อ่านในการพิจารณาว่าวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้นมีอิทธิพลอย่างไร ต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้อ่านและผู้อ่านค้นพบความซาบซึ้งจากการอ่านวรรณคดี และวรรณกรรมด้วยประสบการณ์ของตนเอง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. เพื่อศึกษาเจตคติในการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมที่เรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนที่เรียนตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน จะมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม

3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินการวิจัย เรื่องผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 ห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 38 คน ซึ่งสุ่มด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Pandom Sampling) แบบเจาะจง (Purposive Selection) 1 ห้องเรียน เนื่องจากการจัด ชั้นเรียนจัดแบบคละความสามารถ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ การสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน จำนวน 8 แผน ซึ่งใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 16 ชั่วโมง

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ สาระวรรณคดีและวรรณกรรม

1.3 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

รูปแบบ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi experimental design) แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว โดยทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน (pretest – posttest design)

O ₁	หมายถึง	การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้
X	หมายถึง	วิธีสอนตามรูปแบบการตอบสนองของผู้อ่าน
O ₂	หมายถึง	การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

3.4 วิธีการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ตามลำดับดังนี้

1. ทดสอบการจัดการเรียนรู้ (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบอัตนัยจำนวน 5 ข้อ กับนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุยจำนวน 38 คน

2. จัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี การตอบสนองของผู้อ่าน ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 16 ชั่วโมง กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย

3. ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบอัตนัยจำนวน 5 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง เวลาที่ใช้ในการทดลอง 19 ชั่วโมง ทดสอบก่อนเรียน 1.30 ชั่วโมง จัดการเรียนรู้อตามแผนการเรียนรู้ 16 ชั่วโมง ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ 1.30 ชั่วโมง

3.5 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ และเจตคติในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน / แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์สาระวรรณคดีและวรรณกรรม / แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม หาคุณภาพเครื่องมือโดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ / แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ / แบบวัดเจตคติ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณา

2.2 นำเครื่องมือวิจัยมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ

2.3 นำเครื่องมือวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 123) ความเที่ยงตามเนื้อหา โดยมีค่าสถิติตามลำดับดังนี้

2.3.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม มีค่าความยากง่าย (P) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.40 – 0.85 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.20 – 0.70 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ .92 แบบวัดเจตคติในการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .73

2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ / แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน / แบบวัดเจตคติ มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อผลการปฏิบัติกิจกรรม เวลาที่กำหนดไว้ในแผน ผลการทดลองพบว่านักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมเป็นไปตามที่กำหนด เวลาที่กำหนดไว้ในแผนเพียงพอ โดยครูต้องควบคุมเวลาให้เป็นไปตามที่กำหนด

นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม จำนวน 40 ข้อ ไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเกาะสมุย จำนวน 40 คน เพื่อนำผลคะแนนมาวิเคราะห์ ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้เทคนิค 25% ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังนี้ ค่า P อยู่ระหว่าง .20 - .80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .90

2.6 นำเครื่องมือวิจัย ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน หลังเรียน โดยใช้สถิติในการทดสอบค่า t – test แบบ dependent

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และ

เจตคติในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปผลดังนี้

4.1 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ก่อนเรียน คือ 23.34 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 5.22 และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หลังเรียน คือ 32.44 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หลังเรียน คือ 2.40 เห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

4.1.1 รูปแบบการเรียนการสอน

กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านส่งผลความสำเร็จซึ่งมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพโดย ขั้นที่ 1 เป็นจุดเริ่มต้นของการทำความเข้าใจในการอ่าน ตามศักยภาพของตนเอง ขั้นที่ 2 เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับวรรณคดีและวรรณกรรม ทำให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์ของตนเอง นำสิ่งใกล้ตัวในชีวิตจริงมาเชื่อมโยงกับวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจวรรณคดี ไม่คิดว่าวรรณคดีเป็นเรื่องไกลตัว ขั้นที่ 3 เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีการระดมพลังสมอง ขั้นที่ 4 ถือว่าเป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงทรรศนะต่อบทประพันธ์อย่างอิสระ ความคิดเห็นของกลุ่มจะเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มอื่น ๆ ด้วย เพราะจะเกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ส่วนขั้นสุดท้าย ถือว่า เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้สอนรับทราบถึงผลการตอบสนองเพราะผู้เรียนแต่ละคนจะสะท้อนความรู้สึก ความคิดเห็นผ่านบันทึกการตอบสนองอย่างอิสระ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้ง ๕ ขั้นตอน ของรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระวรรณคดีและวรรณกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

4.2 เจตคติที่ดีในการเรียน วรรณคดีและวรรณกรรม ประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียน สาระวรรณคดี และวรรณกรรม มีปัจจัยที่ส่งเสริม ดังนี้

การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการมีเจตคติที่ดี เพราะเจตคติเป็นความรู้สึกเชื่อ ศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจึงเกิดความรู้สึกพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา ซึ่งเป็นไปในทางดี หรือไม่ดี ดังนั้นการจะทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีในการเรียน คือ การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ไว้วางใจ มั่นใจ ในพฤติกรรมที่ผู้เรียนจะสะท้อนออกมา โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงทรรศนะ แสดงความรู้สึก ต่อเรื่องที่เรียนรู้และจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียน พบว่าผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความพึงพอใจที่ได้แสดงออกทางความคิด เพราะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าที่จะสะท้อน ความรู้สึก ความคิดเห็นออกมา แม้ว่าความคิดเห็นของผู้เรียนจะไม่ตรงกับความคิดเห็นของครูผู้สอน บรรยากาศการเรียนที่สนุกสนานเป็นกันเอง จะส่งผลให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุขประทับใจ ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการให้กำลังใจ คำชมเชยต่อผู้เรียน

ดังนั้นการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนวรรณคดีและ

วรรณกรรม อยู่ในระดับมากที่สุดคือ 4.60 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้

5. การอภิปรายผล

5.1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สมมุติฐานที่กำหนดไว้ โดยประเด็นสำคัญดังนี้

5.1.1 การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่ 5 ขึ้นตอน จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตอบสนองความรู้สึก ความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองกับวรรณคดีหรือวรรณคดีที่อ่าน เป็นการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในชีวิตจริงที่ไม่เป็นเรื่องไกลตัวเด็ก ทำให้เด็กเข้าใจวรรณคดีได้ดียิ่งขึ้น การตอบสนองการอ่านวรรณคดีไม่ว่าจะโดยการพูดหรือเขียน การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยให้ข้อมูลป้อนกลับทำให้เกิดความคิดที่หลากหลาย และต่อยอดความคิดได้ต่อไป ดังที่ (พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช, 2547) กล่าวว่า การนำประสบการณ์เดิมของเด็ก เช่น อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น และประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมาเชื่อมโยงกับวรรณคดี จะทำให้ผู้อ่านได้พัฒนาการคิด และเพิ่มความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้น

5.1.2 การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาในวรรณคดีและวรรณกรรมได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การให้นักเรียนได้เขียนบันทึกผลการตอบสนองการเรียนรู้อ่าน และแลกเปลี่ยนกันอ่าน ทำให้นักเรียนได้พบความคิดเห็นที่หลากหลายสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช, 2547) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ซึ่งพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านนี้จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม สูงขึ้น

5.2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมีผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม ด้วยจุดเด่นของทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการตัดสินใจ แสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และปัจจัยที่สำคัญต่อการแสดงความคิดเห็น ได้แก่ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิด ความรู้สึก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีส่วนส่งผลให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข สอดคล้องกับ Rosenblat (1978, 1983) อ้างใน พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช, (2547 : 37) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น การตีความวรรณคดี และขยายขอบเขตความเข้าใจโดยการแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องของวรรณคดีชัดเจนขึ้น จากการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัย พบว่า การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ นักเรียนกล้าแสดงความคิด และร่วมกันอภิปรายได้หลากหลายมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้

6. บทสรุป

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติ ในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย

จังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมที่เรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 /1 ห้องเรียน โดยสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน จำนวน 8 แผน ใช้เวลาเรียน 16 ชั่วโมง/แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ / แบบวัดเจตคติในการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม จำนวน 25 ข้อ

การทดลองครั้งนี้ใช้การทดลองกับนักเรียน กลุ่มเดียว เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน และหลังเรียน และศึกษาเจตคติหลังจากการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติ ในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติ ในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสาระวรรณคดี และวรรณกรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

2. นักเรียนที่เรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติ ในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเจตคติในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.60)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติ ในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม ในการจัดการเรียนรู้สาระอื่น ๆ เช่น สาระการอ่าน และสาระการฟังดูและการพูด

2. ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติ ในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรม กับการเรียนวรรณคดีเฉพาะเรื่อง

7. กิตติกรรมประกาศ

การทบทวนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จด้วยดี ได้รับคำแนะนำ ให้ความรู้จาก ดร.อภิรักษ์ อนุบาล และดร.สุวรรณิ ชะเกร อาจารย์ที่ปรึกษาที่ท่านได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ชี้แนะ ให้ความรู้เพิ่มเติม อย่างละเอียดทุก

ขั้นตอน ตลอดจนการให้กำลังใจ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยประทับใจและขอขอบพระคุณอย่างสูง
 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ศาสตราจารย์ ชวน เพชรแก้ว ครุศาสตร์มหาบัณฑิต การสอนภาษาไทย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ชี้แนะ อันได้แก่
 แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์แบบวัดเจตคติ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผ.ศ.บำรุง สุวรรณรัตน์ การศึกษามหาบัณฑิต ภาษาและวรรณคดีไทย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ชี้แนะ ให้ความรู้
 เพิ่มเติม อันได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบวัดเจตคติ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณครูจิราพร คงเพชร ครูชำนาญการพิเศษ ที่ได้ตรวจสอบ ตรวจสอบ การใช้ภาษา
 การจัดพิมพ์ ตรวจสอบคำผิดจากบทประพันธ์ ขอขอบคุณอย่างสูง

ท้ายสุด ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัว ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ บุคคลที่ได้ช่วยเหลือ
 และให้กำลังใจตลอดมาทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จด้วยดี

คุณค่าทั้งปวงที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูคุณบิดา แม่บิดา มารดา บुरพจารย์ที่เคยอบรม
 สั่งสอน และญาติมิตรผู้มีพระคุณทุกท่าน รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้เอ่ยชื่อนาม ณ ที่นี้

8. เอกสารอ้างอิง

- กุสุมา รัชมณี. (2534). การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎี วรรณคดีสันสกฤต, กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการ
 ตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- กุสุมา รัชมณี. (2547). วรรณสารวิจัย, กรุงเทพมหานคร : แม่คำผาง.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงาน. (ม.ป.ป.). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้
 ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม
 สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- บุญเหลือ เทพสุวรรณ, มก. (2544). ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ
 พรทิพย์ ศรีสมบูรณ์เวช. (2547). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของ
 ผู้อ่านเพื่อสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรอง
 ของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตวิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์.
- พรทิพย์ แข็งขัน เฉลิมลาภ ทองอาจ และ นวพร สุรนาคะพันธ์. (2545). “วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย”
 ในภาษาไทยระดับมัธยมปลาย คู่มือฝึกอบรมครู, กรุงเทพมหานคร: ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้อม เพ็งแก้ว. (2549). วายเวียงวรรณคดี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิมพ์คำ.